

Stöd till anhöriga - delrapport 2

KARTLÄGGNING AV STÖDET TILL ANHÖRIGA
INOM SOCIALTJÄNSTENS OMRÅDE I SKARA
KOMMUN 2012

MEDDELANDE 2013:3
SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND FoU

Förord

Nu har det gått snart tre år sedan Skara kommun blev en av åtta kommuner som deltar i det utvecklingsarbete Nationellt kompetenscentrum för Anhöriga (NKA) gör kring hur anhörigstöd bäst organiseras och utvecklas för att komma anhöriga till nytta. Från 2009 har kommunerna enligt Socialtjänstlagen en skyldighet att erbjuda anhöriga stöd. I de fokusgrupper vi gjort senaste året har vi sett att anhörigstöd blir en allt viktigare fråga i kommunens verksamheter och ett tydligare fokus på att utveckla stödet till anhöriga finns.

Många av de anhöriga som vårdar sina närstående växer in i rollen som anhörig med ansvar för vård och omsorg om den närstående, utan att själva se hur stort arbete de gör. Anhöriga är en stor resurs för samhället och för den närstående. När det gäller att skapa goda levnadsförhållanden, livsglädje och sammanhang är anhöriga oersättliga i omsorgen. För oss som arbetar med socialtjänst är det därför viktigt att stötta de anhöriga som tar ansvar för sina närstående kunna erbjuda avlastning, utbildning och stöd så att anhöriga orkar finnas kvar över tid.

Lena Bjugård Bränfeldt,
Socialchef, Skara Kommun

Innehållsförteckning:

1. Inledning

- 1.1 Projektets bakgrund
- 1.2 Projektets syfte
- 1.3 Viktiga begrepp och definitioner
- 1.4 Genomförande

2. World Café 2012

- 2.1 Planering och inbjudan
- 2.2 World Café i praktiken

3. Resultat och analys

- 3.1 *"Vilka förändringar har skett inom anhörigstödet sedan 2010?"*
- 3.2 *"Vad fungerar bra/mindre bra inom anhörigstödet idag?" .....*
- 3.3 *"Vilka utvecklingsbehov finns gällande anhörigstödet idag?"*

4. Slutsatser, jämförelser och reflektioner

1. Inledning

Under 3 års tid, med start 2010, kartläggs anhörigstödet inom socialtjänstens område i Skara Kommun. Första årets resultat av kartläggningen har redovisats i en rapport som publicerades på Skara Kommuns och Skaraborgs Kommunalförbunds hemsidor under hösten 2012¹. I denna delrapport presenteras resultatet av andra årets arbete med kartläggningen. Inledningsvis ges en kort bakgrund till projektet och studiens generella syfte. Efter detta redovisas planeringen och genomförandet av andra årets "*World Café*" samt resultat, jämförelser och slutsatser.

1.1 Projektets bakgrund

I landets kommuner har sedan slutet av 1990-talet ett omfattande arbete utförts för att utveckla stödet till anhöriga. Staten har under åren bidragit med cirka en miljard kronor i stimulansmedel och en förändring har införts i Socialtjänstlagen som innebär att kommunerna sedan 2009 har en **skyldighet** att erbjuda anhöriga stöd.

För att dra lärdom av det utvecklingsarbete som har genomförts och fortfarande pågår har Nationellt kompetenscentrum Anhöriga (NKA) tagit initiativ till en nationell kartläggning för att i samverkan med åtta av landets FoU-enheter kartlägga och följa utvecklingen av stödet till anhöriga under 3 år i åtta kommuner. De studerade kommunerna är olika stora till yta och befolkningens mängd och är spridda från Härjedalen i norr till Malmö i söder. För Skaraborgs del, och på uppdrag av Skaraborgs Kommunalförbund, kartläggs anhörigstödet i Skara Kommun. Som projektledare, och Kommunalförbundets förlängda arm, utsågs Dennis Tomazic som vanligtvis arbetar som samordnare av anhörigstödet inom äldreomsorgen i Skara Kommun.

1.2 Projektets syfte

Mot bakgrund av ovan beskrivning är det av intresse att studera hur anhörigstödet gestaltar sig i Skara kommun och framför allt hur man planerar att utveckla stödet framöver. Syftet med föreliggande studie i Skara är att:

- Kartlägga innehållet i stödet till anhöriga. Hur stödet organiseras, planeras, följs upp och utvärderas inom områdena äldre, funktionshinder och individ- och familjeomsorg samt samverkan mellan kommun, landsting, ideella organisationer och andra aktörer inom området.

---

¹

<http://www.skara.se/nyheter/omsorgstod/kartlaggningavstodettillanhorigainomsocialtjanstensomradeiskarakommun20102011.5.6dc5cbb613a0b82fb02ac9f.html>

<http://www.skaraborg.se/upload/FoU%20rapporter/Kartl%C3%A4ggnAnh%C3%B6rigstSocialtjSlutrappSkaraFINAL121026.pdf>

- Undersöka hur de olika huvudintressenterna (chefer, politiker, omsorgspersonal, samverkansorganisationer samt anhöriga) bedömer kvaliteten på anhörigstödet.
- Under tre år följa utvecklingen i Skara Kommun.

1.3 Viktiga begrepp och definitioner

Anhörig - den person som stöttar/hjälper eller vårdar en närstående som är långvarigt sjuk, äldre, som lider av fysisk/psykisk ohälsa eller någon form av missbruk eller beroendeproblematik. Anhörig kan exempelvis vara make/maka, släkting, syskon, föräldrar eller barn/ungdom. Begreppet anhörig tolkas i vid mening och kan omfatta såväl familj som övrigt socialt nätverk, ex. grannar, arbetskamrater och nära vänner.

Närstående - mottagaren av stödet/hjälpen från den anhöriga. D.v.s. den som p.g.a. sjukdom, fysisk/psykisk funktionsnedsättning, missbruk eller annat har svårigheter att klara sig utan stödet från de anhöriga i vardagen.

Ahörigstöd - de verksamheter eller insatser som har som sitt huvudsakliga syfte att vara ett personligt och individuellt stöd för anhöriga som hjälper, stöttar eller vårdar en närstående.

1.4 Genomförande

Den nationella studien genomförs med hjälp av kartläggning, fokusgruppsintervjuer och enkäter. Studien inleddes år 2010 med en kartläggning av stödet till anhöriga inom socialtjänstens verksamhetsområden: äldreomsorg, funktionshinder och individ- och familjeomsorg (IFO). Ytterligare en kartläggning kommer att genomföras år tre. Kartläggningarna görs genom att ta del av tillgängliga dokument, kommunernas hemsidor, informationsblad samt intervjuer och enkätutskick till nyckelpersoner inom organisationerna. Samma frågeställningar för kartläggningen används av samtliga FoU-enheter som deltar i projektet nationellt.

Årligen genomförs fokusgruppsintervjuer, en för varje verksamhetsområde. Fokusgruppsintervjuerna görs utifrån en gemensam frågeguide. Första året görs fokusgruppsintervjun för att validera bilden av det stöd som vuxit fram i kartläggningsenkäter och intervjuer och för att beskriva hur väl huvudintressenterna upplever att stödet fungerar. Andra och tredje året görs fokusgruppsintervjun för att kartlägga vilka förändringar som skett avseende anhörigstödet och hur väl deltagarna upplever att det fungerar. I varje fokusgrupp ingår beslutsfattare, politiker, personal, och representanter från ideella sektorn.

Första och sista året genomförs en enkätstudie som riktar sig till ca 50 anhöriga inom respektive verksamhetsområde. Telefonintervjuer genomförs slutligen med ett slumpmässigt antal utvalda anhöriga i kommunerna baserat på den enkät som de fyllt i.

2. World Café 2012

Som modell för andra årets fokusgrupper valdes "World Café"² som metod. Metoden har utvecklats av SKL och tidigare praktiserats med goda resultat på Kommunalförbundet i Skaraborg. En viktig anledning till att år två byta strategi från mera traditionella fokusgruppsintervjuer var önskan att få ett större djup i diskussionerna och fler nyanser i svaren på frågorna. Anledningarna till att välja World Cafe-metoden var flera:

- En bevisat effektiv metod för att på en begränsad tid behandla flera frågeställningar på ett uttömmande och effektivt sätt.
- Att stimulera innovativt tänkande i en kontrollerad och avslappnad miljö
- Att utforska framtida utmaningar och möjligheter på ett djupare plan
- Bygga grunden för en fördjupad samverkan mellan de olika intressenterna

2.1 Planering och inbjudan

I projektet finns ansvariga inom respektive verksamhetsområde, dessa ansvarade för inbjudan till relevant personal. Projektledaren bjöd därutöver in politiker och representanter för intresseorganisationer. Deltagarna i respektive World Café fördelade sig som följande:

Äldreomsorgen 16 deltagare	Handikappomsorgen 15 deltagare	IFO 14 deltagare
Politiker Enhetschefer Biståndshandläggare Undersköterskor Sjuksköterskor Arbetsterapeut Samordnare Frivilligstöd Kurator äldreomsorgen Dietist äldreomsorgen SPF pensionärsförening Röda Korset	Politiker Enhetschefer Samordnare assistans LSS handläggare Syn-och hörselkonsulent Undersköterskor Sjuksköterskor Personlig assistans Boendestödjare	Politiker Enhetschefer Socialsekreterare (Ungdomsenheten, barnenheten, försörjningsstöd) Familjebehandlare Psykiatrisjuksköterska SvenskaKyrkans diakon

² http://www.skl.se/MediaBinaryLoader.axd?MediaArchive_FileID=6f519f0e-8f05-471e-9804-1d5402bd5272&MediaArchive_ForceDownload=true

2.2 World Caféet i praktiken

Deltagarna delades först in grupper om 4-6 deltagare. Tre bord förbereddes i förväg och de tre frågeställningarna tejpades fast på vart och ett av borden.

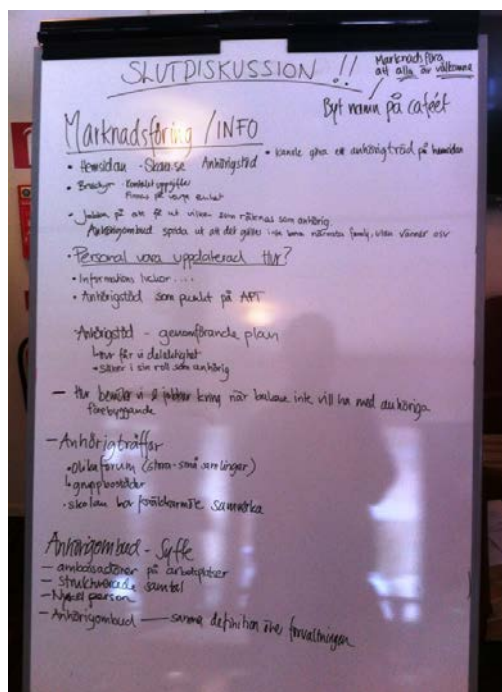
Fråga 1: Vilka förändringar har skett inom anhörigstödet sedan 2010?

Fråga 2: Vad fungerar bra och/eller mindre bra inom anhörigstödet idag?

Fråga 3: Vilka utvecklingsbehov finns gällande anhörigstöd idag?

För att gruppen och deltagarna skulle f a en möjlighet att anteckna sina tankar tejpades bl dderblocksblad fast på borden och varje deltagare fick en penna att anteckna med. Vidare utsågs en fr geledare på varje bord som ansvarig för att leda gruppdiskussionerna och sammanställa gruppens och deltagarnas diskussion på bordet.

Inledningsvis presenteras ramarna kring kartläggningen samt resultat och slutsatser från första  rets. På given signal startades sedan diskussionerna i grupperna och samtliga grupper fick ca 8 minuter på sig att diskutera bordsfr gan. Därefter fick deltagarna byta bord i tur och ordning tills man diskuterat samtliga tre frågeställningar. Vid varje bordsbyte avsattes några minuter f r fr geledarna att informera den nya gruppen om vad tidigare grupp diskuterat. Därefter sammanfattar fr geledarna respektive bordsdiskussion och World Caféet rundas av med en slutdiskussion och summering. Varje World Café varade ca 3 timmar totalt inklusive tid f r mingel, frukt och godis pauser och fika.

3. Resultat och analys

3.1 "Vilka förändringar har skett inom anhörigstödet sedan 2010?"

Äldreomsorgen

Deltagarna menade att inga större förändringar har skett inom anhörigstödet sedan 2010. Ändå ansåg man att anhörigstöd som fråga fått ett större mandat och tyngd i vardagsarbetet sedan lagförändringen. Personalen har blivit bättre på att lyfta upp den anhöriga i ljuset exempelvis genom att erbjuda stödsamtal, länkar in i anhörigstödet och information om olika stödformer. Grupperna noterar att Träffpunkt Seniorskafé utvecklats positivt sedan 2010, det ökade antalet besökare och det mer varierade utbudet av aktiviteter märks i vardagen. Samtidigt menade man att Träffpunkten framförallt lockar den äldre populationen i kommunen. Att nå anhöriga som vårdar i det tysta upplevs som fortsatt svårt. Trots mer samverkan mellan anhörigombud inom kommunen och att det under åren genomförts aktiviteter i syfte att locka anhöriga upplever deltagarna inte att man når målgrupperna i större utsträckning än förut. I första årets fokusgrupp framkom att flera deltagare upplevde svårigheter med att få tiden att räcka till anhörigstödsaktiviteter lokalt på arbetsplatserna, något som återkom även detta år. För att komma vidare menar man att mer konkret engagemang krävs i anhörigfrågorna från ledningens sida.

Funktionshinder

Även i handikappomsorgens World Café noterade deltagarna att inga större förändringar skett sedan 2010 gällande anhörigstödet. Man nämner emellertid att en tjänst för anhörigfrågor inrättats sedan 2010, detta är en påtaglig förändring då den nya tjänsten syftar till ett ökat fokus på anhörigfrågor. Deltagarna noterar också att man sedan 2010 börjat arbeta mer fokuserat med anhörigfrågor i verksamheterna. Frågan tas upp på arbetsplatsträffar, och anhörigstöd diskuteras på ett mera aktivt sätt, information och kunskap sprids till arbetsgrupperna och olika utbildningar planeras. Vidare menar man att engagemanget för anhöriga ökat. Anhörigfrågan är med mer på agendan idag än för några år sedan.

Svårigheter finns med att nå anhöriga, dels då vissa i personalen inte kommer i kontakt med anhöriga och dels inser inte anhöriga behovet av stöd för egen del. I sammanhanget framkommer att anhöriga inom funktionshinder inte känner igen sig i begreppen som används och inte då definierar sig till målgruppen. En verksamhetsanpassad begreppsmall skulle förenkla samtalen med anhöriga framöver.

IFO

World Caféet för IFO uppvisade samma initiala reaktion på frågan bland deltagarna, nämligen att inga större förändringar skett inom anhörigstödet sedan 2010. Till skillnad från äldreomsorg och funktionshinder tycks det emellertid som om svaren i mångt och mycket stämmer gott med verkligheten. Anhörigfrågor kommer sällan upp på agendan i vardagsarbetet och anhörigstöd är inte en fråga som prioriteras eller utvecklas på ett systematiskt vis. Två centrala förklaringar berörs av grupperna, dels begreppsproblematik och dels ingången till de anhöriga. Inom IFO har man kontakt med anhöriga utifrån ett helhetsperspektiv i familjen och i samhället. Svårigheter upplevs att betrakta anhöriga just som en separat målgrupp. Paradoxalt nog menar gruppen att stödet till anhöriga var mer utvecklat före lagförändringen, så man erbjöd gruppverksamhet gällande området missbruk och psykisk ohälsa.

3.2 "Vad fungerar bra/mindre bra inom anhörigstödet idag"

Äldreomsorgen

Anhöriggrupperna och anhörigcirklarna som genomförs 2-3 gånger/år är aktiviteter som fungerar särskilt bra idag, anhöriggrupperna är starka sociala nätverk som i flera fall varit livskraftiga i över 10 år. Samtalsstöd som erbjuds av kurator och anhörigombud inom anhörigstödet fungerar också väl. Träffpunkten - Seniorkafét uppskattas också som fungerade.

Gruppen anhörigombud noteras särskilt i diskussionerna. Möjligheten att samverka mellan verksamheterna och att utbyta erfarenheter är av stor vikt enligt grupperna och man värdesätter möjligheterna för gruppen anhörigombud att träffas regelbundet. Detta arbete borde enligt gruppernas utvecklas och utökas.

Intern och extern information upplevs som bristfällig. Kort sagt är anhörigstödet inte tillräckligt känt i samhället och inte den egna organisationen. I sammanhanget nämns uppsökande verksamhet som ett utvecklingsområde. Deltagarna menar också att anhörigstödet tydligare behöver definieras och att det finns utbildningsbehov i frågan. Man nämner goda exempel på genomförda anhörigombudsutbildningar. Slutligen belyser gruppen problemet för många anhöriga att ta sig till och från olika träffpunkter, dagcentraler och mötesplatser.

Funktionshinder

Tjänsten som samordnare för anhörig- och föreningsfrågor beskrivs som särskilt positiv. Information om den nytillsatta tjänsten har spridits snabbt och effektivt i verksamheterna, vilket inneburit tydligt ökat fokus på anhörigfrågorna inom funktionshinderområdet. Konkreta exempel på aktiviteter nämns såsom, chokladprovning, föräldraträffar, handikappdagar, anhörig- och föreningsdag samt inspirationsdag för anhöriga. Trots att anhörigfrågor fått ökat fokus inom funktionshinder pekar grupperna på att anhörigstödet fortfarande är förhållandevis osynligt, konkreta informationsinsatser efterfrågas. Därutöver skulle en ordentlig kartläggning av interna resurser vara till nytta. Inom funktionshinderområdet finns ett etablerat samarbete med handikapporganisationer, en samverkan som med fördel kan utvecklas.

Anhöriga inom funktionshinder har ofta kontakt med många yrkesverksamma, bristande samordning kan skapa frustration och den anhöriga riskerar att hamna mellan stolarna. Det finns ett flertal träffpunkter för personer inom funktionshinder där de anhöriga också vistas. Seniorkafét är en träffpunkt om egentligen är öppna för alla, men som historiskt mest besökt av äldre. Här har ett mer varierat utbud av aktiviteter börjat erbjudas vilket upplevs som positivt.

IFO

Grupperna upplever att det finns ett genuint och starkt engagemang och en faktisk vilja att utveckla verksamheten anhängigstöd, men att förutsättningarna inte riktigt finns. Avsaknad av riktlinjer och en organisatorisk tydlighet definieras som ett övergripande problem.

Den anhängigkonsulent som finns anställd inom missbruksområdet fungerar bra, men inom övriga områden finns inte något tillgängligt konkret stöd. Verksamheten har anammat ett nätverksperspektiv vilket kan ses som en positiv grogrund för ett framtida anhängigstöd.

Få som jobbar inom IFO förstår syftet och innebörden med anhängigstöd, man efterlyser information, utbildning och samverkan såväl internt som externt. Inom IFO ser man den anhängige som en del av helheten och som en resurs i planeringen kring den aktuella klienten. Man påtalar vikten av att även se den anhängiga som en individ och en egen person.

3.3 "Vilka utvecklingsbehov finns gällande anhängigstöd idag?"

Äldreomsorgen

Grupperna efterlyser samarbetsvägar med vitalitet och livskraftighet mellan kommun och primärvård. Samtliga parter behöver bli bättre på att skapa tidiga relationer till anhängiga för att de skall kunna känna en större trygghet och stöd i vardagen. Något som försämrats när övergången mellan vårdnivåerna mer och mer övergått till att bli elektronisk.

Ett viktigt område som grupperna identifierade var behovet av att ta udden av *trösklarna* in i anhängigstödet, aktiviteter som fadderverksamhet och anhängiglotsar föreslås. Anpassad information till olika grupper av anhängiga är ett annat utvecklingsområde tillsammans med uppsökande hembesök som redan idag genomförs.

Anhängigombuden är ett konkret fungerande stöd. Deras roll i organisationen behöver förtydligas, kunskap om deras funktion behöver spridas och gemensamma riktlinjer behöver tas fram. Anhängigstödet behöver benämnas kontinuerligt i verksamheterna på ett beslutsamt sätt. Slutligen menade man att en stor del av framgången gällande anhängigstöd beror på ett ökat engagemang i organisationen för frågorna. Såväl uppifrån från politiken och bland chefer som internt bland personalen. Man menar att engagemang behöver spridas uppifrån och neråt i högre grad.

Funktionshinder

Den övergripande utvecklingsfrågan när det gäller funktionshinder är fungerande riktlinjer kring anhörigstödet. Hur skall man jobba med anhörigfrågor? Vem skall göra vad? Hur skall man gå tillväga för att nå fler anhöriga? En handlingsplan och policy för anhörigstödet som på ett tydligt sätt ritar upp verksamhetens strategi i anhörigfrågor efterlyses av deltagarna.

Anhörigombuden funktion i verksamheten behöver utvecklas och förstärkas, anhörigombuden borde få möjlighet att bedriva stödsamtal gentemot anhöriga samt sprida information och kunskap internt och externt. Andra utvecklingsområden är målgruppsanpassat information, samverkan och kontinuerliga anhörigträffar.

IFO

Grupperna menade att det idag är svårt att lyfta frågor om anhörigstöd då det inte ingår i deras uppdrag att arbeta konkret med anhöriga. Vidare poängterade man vikten av att man klargör definitioner och begrepp kring anhörigstödet. Framförallt begreppen *anhörig* och *närstående*. Att det finns personal med intresse, engagemang och mandat att arbeta med anhörigfrågor anses också som viktigt, fler behöver involveras i arbetet. Anhörigombud som finns inom äldreomsorg och funktionshinder lyfts som en framtidsfråga.

Internt finns behov av arbete med attityder kring anhöriga som målgrupp. Man behöver arbeta med själva förhållningssättet till anhöriga. När skall en person bemötas som anhörig med egna behov av stöd och när skall den anhöriga vara en del av förändringsarbetet med klienten? Samtliga grupper menade att det är viktigt att se den anhöriga som en resurs vilket man också är duktiga på idag. Men man behöver bli bättre på att fånga upp den anhöriga och dennas personliga behov bättre i mötena.

Olika specifika målgrupper diskuterades utifrån ett anhörigperspektiv, såsom syskon, barn med föräldrar med missbruk och psykiskt funktionsnedsatta.

4. Slutsatser, jämförelser och reflektioner

Det är en intressant observation att samtliga tre World Café initialt konstaterar att inga större förändringar skett inom anhörigstödet de sista åren, men att reell utveckling och förändringar faktiskt kan påvisas i flera fall. Förändringar i strategier, aktiviteter, utbildningar och en nytillsatt tjänst är goda exempel på det. Verksamheterna beskriver också hur anhörigstöd alltmer tar plats som specifik fråga på arbetsplatsträffar och liknande och att en märkbar attitydförändring skett i positiv riktning.

Endast inom IFO kan man dra slutsatsen att påståendet från grupperna stämmer och att inga direkta förändringar skett. Trots detta ser man även här tecken på att diskussionen om anhörigstöd breddats i verksamheten samt att samverkan mellan omsorgerna i anhörigfrågor faktiskt fördjupats. Allt sammantaget bör slutsatsen dras att reella förändringar i större eller mindre grad skett inom samtliga verksamheter inom socialtjänsten trots att diskussionsgrupperna inledningsvis inte ansett det.

En tydlig gemensam nämnare mellan alla årets World Cafées var diskussionen gällande verksamheternas "*uppdrag*" kontra målgruppen anhöriga. Framförallt funktionshinder och IFO menade att den viktigaste förutsättningen för ett lyckat framtida anhörigstöd var att det utarbetas tydliga riktlinjer, policys och handlingsplaner för hur man skall arbeta med målgruppen anhöriga. En förutsättning för detta är att frågan drivs uppifrån, från politiker och chefer på ett tydligt och beslutsamt vis.

I sammanhanget är begreppsproblematiken påtaglig i flera verksamheter och många upplever svårigheter att ta till sig begreppen *anhörig* och *närstående* samt verksamheten anhörigstöd. Tidigare har en resursbank föreslagits som en framkomlig väg mot att arbeta fram ett gemensamt språk kring anhöriga samt att informera om anhörigstöd, både internt i kommunen och externt. En resursbank skulle enligt diskussionsgrupperna kunna bidra till att öka intresset för anhöriga samt förståelsen för vilka som tillhör målgruppen. Inom IFO har man inspirerats av den sk. "*Karlstadsmodellen*" i arbetet kring målgruppen anhöriga.

En ytterligare gemensam nämnare som grupperna framhäver är behovet av fortsatt internt arbete med organisationsfrågor avseende anhörigstöd. Man menar att verksamheterna behöver bli bättre på att arbeta med frågorna på ett fokuserat och kontinuerligt sätt. Anhörigombud nämns som goda exempel, men även i denna grupp finns skillnader i vilket utrymme ombuden har för att aktivt arbeta med anhörigfrågor och samverka. I vissa fall påpekas i grupperna att arbetsbelastningen ofta innebär att arbetet med anhörigfrågor får stå tillbaka för andra prioriteringar.

Internt och externt skulle informationen behöva förtydligas så att flera känner sig träffade och berörda av anhörigstödet. Framförallt behöver kännedom om att anhörigstöd faktiskt finns tillgängligt som en möjlighet till avlastning och stöd i vardagen spridas än mera effektivt än idag. Inom äldreomsorgen sker mycket information genom anhörigombuden som finns i verksamheten och det annonseras regelbundet i dagstidningar. Intressant i årets kartläggning är att både funktionshinder och IFO tycks ha tagit intryck av äldreomsorgens arbete med anhörigombud i verksamheterna.

Slutligen kan man i samtliga verksamheter se exempel på att förändringar har skett gällande arbetet med anhörigfrågor i den dagliga verksamheten. Den kanske tydligaste förändringen, som också noterats tidigare, är inom funktionshinder där man på ett mera aktivt och konkret sätt börjat utveckla anhörigstödet internt. Intresse, engagemang och en stark vilja att arbeta med anhöriga finns i samtliga verksamheter även om man inte alltid upplever att förutsättningarna finns att arbeta med frågorna.

Stöd till anhöriga – delrapport 2

Denna delrapport ingår i ett treårigt nationellt projekt genom Nationellt Kompetenscentrum – Anhöriga (NkA). Syftet med den aktuella studien är att kartlägga, beskriva och följa utvecklingen av anhörigstödet inom socialtjänstens områden i Skara Kommun under 3 års tid. Metoderna som används är varierade; fokusgrupper, enkäter, intervjuer, dokumentgranskning, mm. Resultaten används för utveckling av anhörigstödet i Skara Kommun och tjänar dessutom tillsammans med övriga sju medverkande kommuner som underlag för nationellt utvecklingsarbete.

Dennis Tomazic, Skara Kommun

Monica Johansson. FoU-strateg
monica.johansson@skaraborg.se
Tel 0500-49 72 16

Post Box 54, 54122 Skövde
Besök Kaplansgatan 16 a